

BARMHARTIGHEID, GERECHTIGHEID, WEDERKERIGHEID

MEERJARENPLAN VAN DE DIACONIE VAN DE PROTESTANTSE KERK
OUDERKERK A/D AMSTEL

april 2014

INLEIDING

In juni 2013 heeft de kerkenraad van de Amstelkerk in Ouderkerk aan de Amstel een beleidsplan vastgesteld. De titel ervan is *Geloven, Ontmoeten, Delen*. Een samenvatting:

De Amstelkerk streeft ernaar om te groeien in **geloven**, het geloof te beleven en uit te dragen. Ze is er meer dan in de afgelopen periode op gericht jonge gezinnen en jeugd te bereiken en nieuwe mensen te **ontmoeten**, te inspireren en ze bij de gemeente betrekken. De Amstelkerk wil goed samenwerken met scholen en maatschappelijke instellingen in het dorp. Op deze manier verwacht ze dat ze de opdracht invulling geeft om het geloof te **delen** en te leven in navolging van Christus.

In het beleidsplan staat onder meer dat de gemeenschap van de Amstelkerk haar dienstbaarheid en haar bereidheid tot delen met de medemens, dichtbij en verweg, meer expliciet wil maken dan in het verleden het geval was. Dit heeft consequenties voor het werk van de diaconie. De diaconie heeft in 2009 voor het laatst haar meerjarenplan vastgesteld. Dit plan moet aan het nieuwe kerkelijke beleidsplan en aan andere relevante ontwikkelingen worden aangepast. Het betreft hier geen radicale herformulering, maar het leggen van andere accenten en het onder woorden brengen van enkele nieuwe initiatieven. In deze tekst wordt dit aangepaste beleid onder woorden gebracht. Veel van wat de diaconie in 2009 van plan was te doen blijft dus hetzelfde, maar er zijn veranderingen.

Het werk van de diaconie is gebaseerd op de woorden "*barmhartigheid*" en "*gerechtigheid*" die in het Oude Testament een centrale plaats hebben. Barmhartigheid en gerechtigheid doen komen daar concreet tot uiting in bijvoorbeeld het laten liggen van aren op het veld voor de armen en het kwijtschelden van schulden elke zeven jaar. De boodschap van het evangelie komt niet alleen tot ons met het woord van vergeving en bevrijding, maar ook met de daad van barmhartigheid en gerechtigheid.

"Diakonia" betekent dienst en de diaken wil dienaar zijn. Een persoonlijke dienst van de één aan een ander. Om eerste te worden moet men de allerlaatste willen zijn, en zo dienaar, diaken, van allen. In navolging van Jezus, die, zoals in het Nieuwe Testament beschreven staat, de voeten waste van zijn discipelen voor het Laatste Avondmaal. Je naaste recht doen en God liefhebben zijn twee kanten van dezelfde medaille. De verhouding die wij tot elkaar hebben verwijst naar onze houding tot God.

Dienen is een activiteit van twee partijen: van de gever en de ontvanger, geen liefdadigheid van bovenaf, waarbij de ontvanger passief zijn hand ophoudt. "*Wederkerigheid*" houdt in luisteren naar noden en inzichten van mensen en op gelijkwaardige wijze hulp bieden; de ander helpen weer op eigen benen te staan. Diaconie houdt ook in dat er moet worden geluisterd naar mensen die niet (meer) gewend zijn gehoord of gezien te worden. En het kan betekenen dat diakenen de overheid en de samenleving op hun verantwoordelijkheid met betrekking tot sociale vraagstukken moeten wijzen.

In de traditie van het diaconaat staat het materiële omzien naar elkaar centraal. Dit in onderscheiding van het geestelijk bij elkaar betrokken zijn, hetgeen in het pastoraat plaats-

vindt. In het verleden keken de diakenen met name om naar de armen in de plaatselijke kerkelijke gemeente door het geven van materiële hulp. In onze welvarende westerse samenleving met zijn sociale wetgeving is dit nog slechts in enkele gevallen nodig, en dan kan het trouwens wel erg noodzakelijk zijn. Maar het accent is komen te liggen op materiële hulp aan verre naasten. En wanneer het gaat om hulp op nationale schaal, dan betreft het vaak medemensen die uit andere landen hun toevlucht in Nederland zijn komen zoeken.

In het verschil tussen diaconaat en pastoraat gaat het om een onderscheid, maar niet om een scheiding. Diaconale en pastorale taken vloeien in elkaar over. Diaconaat is meer dan geld, pastoraat is meer dan een pastoraal gesprek voeren.

Diaconaat is de taak van de hele gemeente. De gemeente vervult haar diaconale roeping in de kerk en in de wereld: door te delen wat haar aan gaven geschonken is, te helpen waar geen helper is, en te getuigen van de gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt. Diaconaat is een dimensie van het gemeente-zijn, de gemeente is een diaconale gemeenschap. Diakenen zijn uit haar midden benoemd om de gemeente voor te gaan en aan te moedigen in deze taak. Het is belangrijk dat de gemeente zich betrokken voelt bij en op de hoogte is van het diaconale werk en zich verbonden voelt met de diakenen. Evenzo is het van belang dat de diakenen zich gesteund en gevoed weten vanuit de gemeente. Want diaconaat, dat doe je samen: voor anderen en mét anderen.

Na deze algemene kenmerken van diaconaat, wordt in het vervolg behandeld hoe de diaconie in Ouderkerk daar invulling aan heeft gegeven en gaat geven. De diaconie formuleert haar taakopvatting voor de komende jaren. Successievelijk komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. Besteding, inzameling, bezit en beheer
2. Avondmaal
3. Diaconale diensten
4. Verdere activiteiten
5. Organisatie, zichtbaarheid en toerusting
6. Conclusie en vooruitblik

1. Besteding, inzameling, bezit en beheer

a. Besteding.

Vanouds is het steunen van diaconale doelen, meestal door middel van financiële bijdragen, de kerntaak van de diaconie. Naar aanleiding van de inbreng van de gemeente op onder meer de diaconale avond op 2 oktober 2012 en naar aanleiding van de uitgangspunten van het nieuwe beleidsplan, heeft de diaconie besloten om een nieuw giftenbeleid te formuleren en uit te voeren. Daarbij wordt van te voren wordt vastgesteld waar de diaconiecollecte voor bestemd is. Er is gekozen voor vier soorten doelen over het jaar: kansarmen in Nederland, medisch werk, kinderen, en armoedebestrijding wereldwijd. Daarbinnen wordt dan steeds een doel gekozen. Gemeentelieden zullen worden gevraagd om doelen aan te dragen. Er wordt dan van te voren op verschillende manieren informatie over het betreffende doel gegeven. De verwachting is dat de gemeente zich op deze manier nauwer dan in het verle-

den bij de diaconale doelen betrokken gaat voelen. Verder wordt er in de veertigdagentijd gecollecteerd voor een doel dat de ZWO-commissie heeft aangedragen. Er blijven ook nog een aantal 'onbestemde' collectes, zodat de diaconie al haar taken kan bekostigen.

De 'onbestemde' collectes worden in elk geval aan de volgende doelen besteed.

1. De *diaconale quotumheffing* van de Protestantse Kerk in Nederland. Het diaconaal quotum wordt gebruikt als bijdrage in de financiering van het totale landelijke en regionale diaconale kerkenwerk en de hoogte wordt centraal vastgesteld.
2. *Amnesty International*. De diaconie zuivert de eventuele tekorten van de plaatselijke werkgroep aan.
3. De jaarlijkse dankdag.
4. De wekelijkse bloemengroet.
5. Het Heilig Avondmaal in de Amstelkerk en in Zorgcentrum Theresia.
6. De jaarlijkse ontmoetingen voor ouderen: de Open-Vensterdag en het Kerstfeest.
7. De kerstattenties.

b. Inzameling.

Het verzamelen gebeurt door middel van de collecte voor de diaconie in elke gewone eredienst. Ook wordt de aandacht op het gironummer van de diaconie gevestigd. Verder wordt er gecollecteerd tijdens de Open-Vensterdag en de Kerstviering, de twee bijeenkomsten voor ouderen, waarbij van tevoren een doel wordt vastgesteld. Incidenteel krijgt de diaconie op andere wijze geld, bijvoorbeeld door speciale giften.

c. Bezit en beheer

De diaconie beheert gelden en onroerend goed. In de jaren 1980 zijn door verkoop van een bejaardenhuis gelden gegenereerd, die door de diaconie zijn belegd in risicomijdende beleggingen.

De diaconie bezit van oudsher onroerend goed: nu zeven panden, die allen in de onmiddellijke omgeving van het kerkgebouw zijn gesitueerd. De vier woningen worden verhuurd, waarvan drie in de lage huursector. De diaconie heeft in 2013 de toewijzingsprocedure voor deze diaconiehuizen vastgesteld. Daartoe behoort ook de hoogte van de te betalen huur. Kortgezegd komt het erop neer, dat de huizen bestemd zijn voor betrokken oudere kerkleden. De hoogte van de huur van de drie woningen in de sociale huursector is vastgesteld uitgaande van gemeentelijke bepalingen, waarbij een korting van 10% wordt toegepast. Ook voor de financiële criteria waaraan een huurder moet voldoen, wordt bij gemeentelijke criteria aangesloten. Er is een document beschikbaar waarin de toewijzingsprocedure precies wordt geformuleerd.

Van de drie overige panden die worden verhuurd, is één de zogenaamde 'Wereldwinkel'. De diaconie voelt zich verbonden met de doelstelling van deze winkel en verhuurt dit pand daarom voor een lage prijs. Een diaken maakt deel uit van het bestuur van de Wereldwinkel. In het andere tweetal panden is het Gemeentemuseum gevestigd.

Aangezien het bezit en het beheer van het onroerend goed veel aandacht van de diaconie eist en niet tot haar kerntaak behoort, heeft ze overwogen om afstand van dit bezit te doen. Ze heeft echter besloten om deze panden niet af te stoten, deels vanwege de lange

traditie van dit diaconale bezit en deels om zich van een gepaste sfeer rond het kerkgebouw te vergewissen.

2. Avondmaal

In de vroege Christelijke gemeenten was het avondmaal een taak voor de diakenen. Het avondmaal had toen de functie van de maaltijd vieren met de hele gemeente, arm en rijk, naast het herdenken van het sterven van Jezus. De tegenwoordige Avondmaalsviering heeft alleen de laatste functie. De diakenen hebben er in onze gemeente een belangrijk aandeel in. Ze bereiden de viering voor en voeren dit samen met de predikant uit. Ze verzorgen de voorbeden. Er is een lopende avondmaalsviering. Het brood en de wijn wordt op twee plaatsen voor in de kerk uitgedeeld. Altijd wordt er parallel een avondmaalsviering in Zorgcentrum Theresia verzorgd.

3. Diaconale diensten

Jaarlijks worden diensten gehouden die door de diaconie worden georganiseerd: twee keer per jaar een Werelddiaconaatdienst, één keer per jaar een dienst voor het Binnenlandse diaconaat, twee keer per jaar een Zendingdienst, één keer per jaar een Dankdienst voor het gewas.

De commissie voor Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking (ZWO), waartoe een diaken behoort, bereidt de Zendingdiensten en Werelddiaconaatdiensten voor. De eredienst wordt opgebouwd rondom een bepaald thema en een bepaald project. Voor dat project wordt dan gecollecteerd. Hierbij wordt vaak aangesloten bij *Kerk in Actie*. De dienst voor het binnenlandse diaconaat wordt door enkele diakenen voorbereid.

Voorafgaand aan de Dankdienst voor gewas en arbeid in november zamelt de diaconie fruit e.d. in. Deze gaven worden daarna met behulp van gemeenteleden weggebracht; de afgelopen jaren naar enkele opvanghuizen voor dak- en thuislozen. Elk jaar wordt opnieuw gezien waar deze gaven voor bestemd zijn. De opbrengst van de collecte van die zondag gaat naar hetzelfde doel.

4. Verdere activiteiten

a. De diaconale gemeenteeavond

Er wordt in principe jaarlijks een avond georganiseerd rond een diaconaal thema en/of project.

b. Bloemen op de tafel

Er is een diaken contactpersoon voor de vrijwilligers van de bloemendienst, die voor de zondagmorgendienst boeketten/stukjes verzorgen. De taakgroep Pastoraat en de Contactgroep beslissen naar wie de bloemen gaan. Wegbrengen van de bloemengroet vindt plaats met hulp van gemeenteleden onder verantwoordelijkheid van de dienstdoende diakenen.

c. Cassettedienst

Tot de verantwoordelijkheid van de diaconie hoort het wegbrengen van de cassettebandjes met een opname van de zondagmorgendiensten. Vrijwilligers brengen volgens een rooster de bandjes naar mensen die niet persoonlijk in staat zijn naar de kerk te komen. De diaconie

zoekt zonodig naar nieuwe vrijwilligers en houdt zicht op de mensen die een bandje zouden willen ontvangen. Doordat de diensten achteraf via de website van de kerk kunnen worden bekeken en beluisterd, neemt het aantal mensen af dat hiervan gebruik maakt.

d. Paasnarcissengroet

Elke kerkganger krijgt met Pasen een bosje narcissen of iets vergelijkbaars van de diaconie, dat bijvoorbeeld ter bemoediging aan iemand kan worden doorgegeven.

e. Kerstattenties en kerstpakketten

De diaconie brengt samen met gemeenteleden voor kerst een attentie (met bezoek) naar mensen uit de kerkelijke gemeente die te maken hebben met langdurige en/of ernstige ziekte, een partner hebben verloren in het afgelopen jaar, eenzaam zijn, door ziekte onverwacht niet naar het kerstfeest voor ouderen kunnen komen e.d. De lijst van deze mensen wordt vastgesteld in overleg met de taakgroep Pastoraat en de Contactgroep.

De afgelopen jaren verzorgde de diaconie samen met de diaconie van de Urbanuskerk en in overleg met Vita, de instantie die verantwoordelijk is voor het maatschappelijke werk in Ouderkerk, kerstpakketten voor gezinnen die daarvoor in aanmerking komen. Ze is van plan dat te blijven doen wanneer daaraan behoefte is.

f. Vreemdeling

De diaconie draagt de vreemdeling in onze samenleving een warm hart toe en beschouwt het als haar taak om aan hen dienstbaarheid te verlenen. Omdat in Ouderkerk daartoe nauwelijks gelegenheid is, participeert ze, voor zover mogelijk, in Amsterdamse activiteiten. Zo heeft ze toegezegd tot en met december 2014 jaarlijks een bedrag te geven aan het *Wereldhuis voor ongedocumenteerde migranten*, dat uitgaat van de Amsterdamse diaconie, en ze overweegt om daarna een dergelijke verplichting aan te gaan met *Stap Verder*, het diaconale oecumenische centrum in Amsterdam-Zuidoost.

g. Jeugd en jongeren

In het beleidsplan van de kerk staat dat het de bedoeling is om meer dan in de afgelopen periode jonge gezinnen en jeugd te bereiken. Om aan dit doel bij te dragen, heeft de diaconie uit haar midden een *contactpersoon voor de jeugd* aangewezen en ze streeft ernaar op termijn een *jeugddiaken* aan te wijzen. De *jeugddiaken* of *contactpersoon voor de jeugd* zal bewaken dat de activiteiten van de diaconie met deze doelgroep rekening houden en dat, indien mogelijk, activiteiten voor jeugd en jongeren een diaconaal aspect bevatten.

5. Organisatie, zichtbaarheid en toerusting

a. Diaconale vertegenwoordiging in de dienst

In principe is er elke kerkdienst een diaconale vertegenwoordiging, dus ook bij rouw- en trouwdiensten. In de zondagochtenddienst zijn er normaliter twee diakenen, die dan ook de collecte voor de diaconie verzorgen. Bovendien vormen ze het welkomstcomité.

b. De kerkenraad

Door het lidmaatschap van alle diakenen van de kerkenraad draagt de diaconie bij aan het bestuur van de kerk. Hierdoor wordt gewaarborgd dat, indien gewenst, diaconale thema's in

de kerkenraad aan de orde komen. Contacten met andere taakgroepen lopen formeel via de kerkenraad. De voorzitter van de diaconie is lid van het moderamen van de kerkenraad.

c. Publiciteit: het kerkblad en de website

Door middel van stukjes in het kerkblad en op de website wordt het werk van de diaconie regelmatig onder de aandacht van de gemeente gebracht.

d. Externe contacten

Het *Grootstedelijk Diaconaal Overleg Amsterdam* is een jaarlijks overleg van de diaconieën in de classis Amsterdam, om elkaar te informeren, te stimuleren en te inspireren. Verder is er de landelijke *Federatie van Diaconieën*. De voorzitter van de diaconie heeft –op persoonlijke titel– zitting in de Raad van Advies van de Stichting Coherente, de lokale welzijnsorganisatie van de gemeente Ouder-Amstel.

e. Continuïteit, vergadering, meerjarenplan, draaiboek,

De diaconie vergadert één keer in de maand, behalve in de zomer. Samen met de seretaris en de penningmeester vormt de voorzitter het moderamen van de diaconie. In 2002 is het eerste meerjarenplan opgesteld, in 2009 het tweede en dit is de derde. In het meerjarenplan worden de taken en plannen van de diaconie besproken. Jaarlijks wordt nagegaan of er bijstellingen wenselijk zijn en ongeveer één keer per vijf jaar wordt het plan herschreven. Parallel aan het meerjarenplan wordt het draaiboek samengesteld. Hierin staan de taken uitgewerkt en is er een jaaragenda in opgenomen. De diaconie bewaakt de continuïteit van haar werk door nieuwe diakenen te werven.

f. Toerusting

De diakenen wordt de mogelijkheid geboden zich te informeren over en toe te rusten voor hun taak. Daartoe is er de mogelijkheid van een (elektronisch) abonnement op het blad *Diaconia* en de *Nieuwsbrief van Kerk in Actie*. Op regionaal en landelijk niveau worden cursussen georganiseerd.

6. Conclusie, draaiboek en vooruitblik

De diaconie van de PKN in Ouderkerk aan de Amstel heeft een verscheidenheid aan taken, die in dit meerjarenplan beschreven zijn en in een draaiboek verder zijn uitgewerkt. Deze taken worden uitgevoerd door de taakgroep diaconie, die op het moment bestaat uit zes bevestigde diakenen en een taakgroeplid, die geen ambtsdrager is. De diaconie van de Protestantse kerk van Ouderkerk aan de Amstel heeft de afgelopen jaren haar werk met enthousiasme uitgevoerd. Ze heeft een transparante procedure ontwikkeld rond het toewijzen van de diaconiehuisjes. Ze heeft giftenbeleid geformuleerd, waarbij de gemeenteleden meer expliciet bij de besteding worden betrokken. Bovendien is ze van plan op termijn een jeugdouderling aan te stellen. Zo wil ze haar aandeel aan de realisatie van het beleidsplan van de Amstelkerk leveren. De diaconie heeft vertrouwen dat ze met geestdrift en vitaliteit de komende periode aan haar opdracht kan werken en zo hoopt ze gestalte te geven aan het streven om te leven in navolging van Christus.